

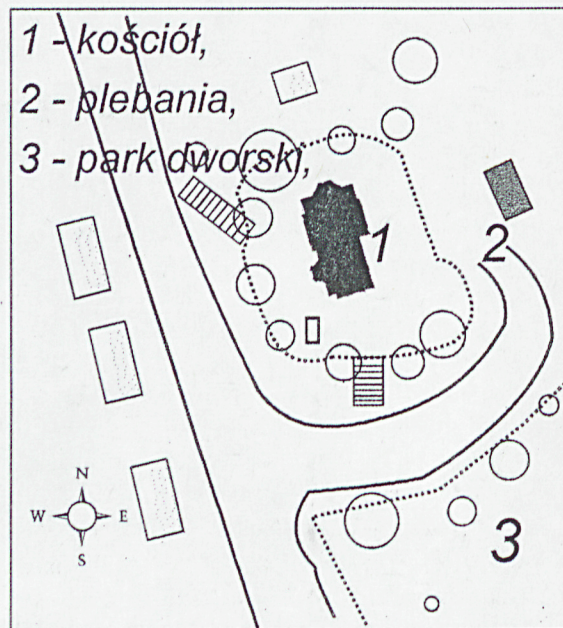
1. Obiekt

kościół parafialny p.w. św. Michała Archaniola

2. Czas powstania
1766
rozb. 1912

3. Miejscowość

WINNA GÓRA

4. Adres Winna Góra

nr hipoteczny KW 680 dz 3/55

5. Przynależność administracyjna

województwo poznańskie

gmina Miłosław *Sroda wlkp.*

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Winnagóra

Winnenberg - 1941-45

7. Przynależność administracyjna przed 1.VI.1975 r.

województwo poznańskie

powiat średzki

8. Właściciel i jego adres

Parafia rzym.-kat. p.w. św. Michała
Archaniola w Winnej Górze

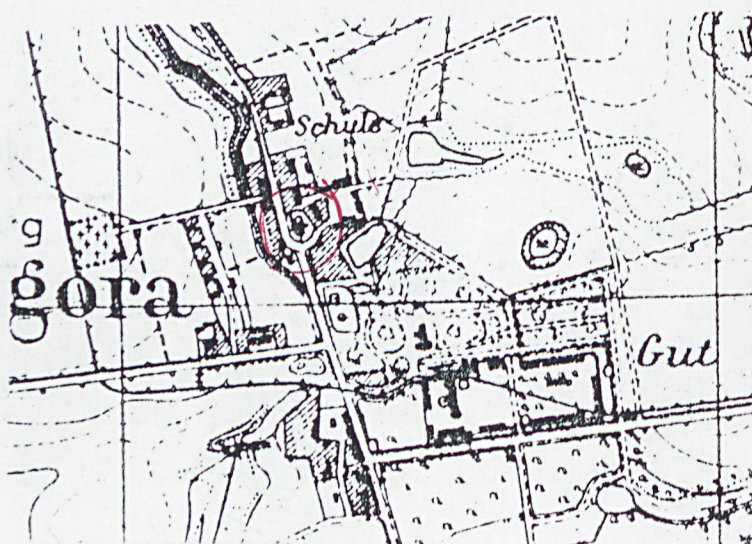
9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

kl. IV-73/79/53 11.12.1953

Nr 2502/A data

Winna Góra wymieniana w dokumentach ok. 1202; od ok. 1250 we władaniu biskupów poznańskich. Istnienie wcześniejszego kościoła hipotetyczne; w 1305 uposażenie parafii pod obecnym wezwaniem. Wizja z 1695 odnotowuje drewniany kościół, co najmniej dwustuletni. W 1766 bp Teodor Czartoryski wraz z dzierżawcą majątności, miecznikiem poznańskim Antonim Boguckim fundują nową budowlę murowaną jednonawową, z prezbiterium zamkniętym odcinkiem łuku spłaszczonego. W 1796 następuje konfiskata dóbr na rzecz rządu pruskiego, w 1807 z nadania Napoleona I właścicielem staje się gen. Jan Henryk Dąbrowski, który umiera i zostaje pochowany w Winnej Górze w 1818 r. Następnie wieś dziedziczona przez Bronisława Dąbrowskiego i rodzinę Mańkowskich. W 1863 przy zach. ścianie nawy wzniesiono na planie sześcioboku kaplicę mieszczącą sarkofag (cenotaf) pamięci gen. Dąbrowskiego. W 1912 r. na podstawie planów arch. Stanisława Boreckiego (1855-1924) powiększono kościół o transept i część prezbiterialną z przybudówkami. Do budowli z późnobarokową fasadą dobudowano pozostałe elementy przy zastosowaniu cech architektury neobarokowej.

SYTUACJA: Winna Góra położona jest na nieznacznie pofałdowanym terenie, 3 km na pn.-zach. od Miłosławia. Kościół prezbiterium zwróconym ku pn. posadowiony na lekkim wzniesieniu, otoczony ogrodzeniem, wokół budowli nieliczne pozostawione groby byłego cmentarza oraz wieniec lip. W najbliższym sąsiedztwie plebania i zabudowania plebańskie. Fasada kościoła skierowana w kierunku parku krajobrazowego z pałacem.

MATERIAŁ I KONSTRUKCJA: kościół wzniesiony w dwóch fazach przy użyciu cegły i zaprawy wapiennej oraz wapienno-cementowej; przy fasadzie wąska krypta sklepiona kolebą, przy prezbiterium krypta sklepiona sklepieniem odcinkowym, ceramicznym na podciągach stalowych; sklepienia naw lustrzane z fasetami, na deskowaniu, w prezbiterium wycinek hemisfery z lunetami, ceglane; wieżba dachowa drewniana o wiązarach wieszarowych dwuwieszakowych, kryta dachówką mnich-mniszka; schody na emporę organową ceglane, jednobiegowe, kręcone; otwory okienne wypełnione szczelinami stalowo-olowanymi i szkłem witrażowym, drzwi drewniane jedno i dwuskrzydłowe, płycinowe.

RZUT: złożenie prostokąta nawy głównej, kwadratu o zaokrąglonych rogach skrzyżowania naw, prezbiterium zamkniętego wycinkiem łuku o obniżonej strzałce, kaplicy na planie sześcioboku oraz prostokątnych aneksów.

BRYŁA: prostopadłościan nawy głównej zamknięty fasadą o wydatnym szczycie, kryty dachem dwupołaciowym z centralnie umieszczoną sygnaturką, z dołączonymi ramionami transeptu zamkniętymi prosto i krytymi daszkami dwupołaciowymi o kalenicy prostopadłej do kalenicy dachu głównego, od strony zach. przy murze głównym kaplica kryta dachem dzwonowym, wokół murów nawy parterowe aneksy kryte daszkami pulpituowymi.

ELEWACJE: południowa (fasada) - dwukondygnacyjna, rozcłonkowana czterema pilastrami na wydatnych cokołach na trzy segmenty, w środkowym otwór drzwiowy, nad nim otwór okienny zamknięty łukiem odcinkowym poprzedzony wypukłą balustradą pełną, w segmentach bocznych po jednym analogicznym otworze okiennym; kondygnacja zamknięta gzymsiem wieńczącym z trójkątnym naczółkiem w osi; wyżej szczyt ze spływami ujęty parą pilastrów dźwigających odcinek falistego gzymsu, szczyt flankowany dwiema pełnoplastycznymi figurami świętych umieszczonych na postumentach; zachodnia (boczna) - dwukondygnacyjna, opięta w narożach i przęsłach pilastrami, w drugim przęśle od fasady kaplica na planie sześcioboku, opilastrowana w narożach; ramię transeptu zamknięte szczytem ze spływami z pilastrami narożnymi, boki ramienia transeptu flankowane parterowymi kruchtami zamkniętymi odcinkami falowanych spływów; w przęsłach nawy otwory okienne zamknięte łukiem odcinkowym z kluczem i girlandą wokół; wschodnia (boczna) - analogiczna do zachodniej, jedynie brak kaplicy w drugim przęśle; północna (prezbiterialna) - prezbiterium rozcłonkowane pilastrami i trzema otworami okiennymi.

WNĘTRZE: przestrzeń nawy oddzielona od transeptu węższą arkadą zamknięta łukiem o obniżonej strzałce (dawna tęcza), ściany zrytmizowane parami pilastrów niosących gzyms wieńczący, przy fasadzie empora organowa wsparta na czterech tokańskich kolumnach; w przestrzeni skrzyżowania naw narożniki fazowane odcinkiem łuku.

WYPOSAŻENIE: (za KZSP) ołtarz główny - 4 ćw. XVIII w. z obrazem M.B. z Dzieciątkiem z 2 poł. XVI; ołtarz boczny rokokowy (z rozebranego kościoła w Rumiejkach); inne obrazy: Ukrzyżowanie - 1642, Koronacja M.B. - 2 poł. XVII w., portret bpa T. Czartoryskiego z widokiem kościoła w Winnej Górze i portret bpa A. Szymonowicza - z ok. 1820; w kaplicy neoklasycystyczny sarkofag J. H. Dąbrowskiego z 1863, w kaplicy polichromia St. Smoguleckiego z 1918; witraże; prospekt organowy neoklasycystyczny; liczne tablice epitafijne na zewnętrznej stronie murów obwodowych. **INSTALACJE:** elektryczna.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
6120 m ³	638 m ²	sakralne	sakralne
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>1912 - rozbudowa kościoła, zmiana kształtu dachu nad kaplicą J. H. Dąbrowskiego,</p> <p>1961 - remont dachu nad kaplicą, odnowienie sarkofagu J. H. Dąbrowskiego,</p> <p>1964 - remont elewacji kościoła,</p> <p>1965 - wprowadzenie ogrzewania elektrycznego,</p> <p>1967 - naprawa dachu,</p> <p>1969 - naprawa polichromii (T. Szukała),</p> <p>ok. 1980-81 zniszczenie kaplicy Mańkowskich i lokalizacja kotłowni,</p> <p>1983 - prace dekarско-blacharskie przy kaplicy J. H. Dąbrowskiego</p> <p>1985 - wzniesienie nowej dzwonnicy,</p> <p>1987 - odnowienie ścian kaplicy (K. Tomczak),</p> <p>1995 - prace dekarские przy kaplicy,</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p><u>fundamenty</u> - w partii cokołowej kościoła oraz w pomieszczeniach podziemnych wysoki poziom wilgoci, <u>ściany zewnętrzne</u> - liczne odparzeliny tynku, miejscami widoczna korozja cegieł, ubytki tynku, <u>ściany wewnętrzne</u> - podobnie, wilgoć w partii przyziemia, <u>sklepienia i stropy</u> - stan dobry, <u>konstrukcje i pokrycie dachowe</u> - więźba - stan dobry, pokrycie dachowe miejscami nieszczelne, zwłaszcza w partiach kosзовych; <u>wyposażenie i instalacje</u> - stan dobry,</p>	
<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>- konieczność podjęcia prac remontowych polegających na naprawie dachu, przeprowadzeniu całkowitego osuszenia partii fundamentu i przyziemia, naprawie detali architektonicznych w elewacjach,</p>			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- zespół akt w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu - sygn. OA X 52; AV 31; KA.II.63/1-2;
- dokumentacja rysunkowo-pomiarowa St. Boreckiego (poszyty) - biuro parafialne w Winnej Górze- fotokopie w zbiorach WKZ w Poznaniu

22. Bibliografia

- E. Callier. Powiat pyzdrowski w XVI stuleciu. Szkic geograficzno-historyczny. Poznań 1888, s. 294-6.
- J. Łukaszewicz. Krótki opis historyczny kościołów parochialnych ... w dawnej diecezji poznańskiej. T. I. Poznań 1858-63. s. 358-9,
- St. Kozierowski. Schematyzm historyczny ustrojów parafialnych dzisiejszej archidiecezji poznańskiej. Poznań 1935. s. 162
- J. Kohte. Verzeichnis der Kunstdenkmäler der Provinz Posen. Posen 1896-98. T. III, s. 290.
- Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. T. V., z. 24
- Bericht des Konservators der Denkmäler 1911-13.
- St. Karwowski. Winnagóra. Poznań 1916, nadbitka [w:] Dziennik Poznański 1916 nr 196-201

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

- Napoleon Orda, Album Widoków. Warszawa 1880. V seria 157 - litografia,
- Tygodnik Ilustrowany, T 2 - 1882. s. 76 - litografia (wariant pierwotny),
- patrz rubryka 21,
- dokumentacja fotograficzna w zbiorach WKZ w Poznaniu,

24. Uwagi różne

25. Maciej Kaczyński

imie i nazwisko
październik 1996 r.
data

26. Sprawdził

imie i nazwisko
data

27. Załączniki

1. Miejscowość

Winna Góra

gm. Środa Wielkopolska

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

kościół

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

kaplica Jana Henryka Dąbrowskiego

Kaplica – mauzoleum Jana Henryka Dąbrowskiego. Pierwotna neogotycka dobudowana do kościoła w 1862 r. wg projektu Seweryna Mielżyńskiego. Obecna pochodzi z czasów przebudowy kościoła w 1912r. wg projektu Stanisława Boreckiego. Wystrój wnętrza – witraże, polichromia – pochodzi z 1918r.

Na wprost wejścia – monumentalny, marmurowy sarkofag, utrzymany w stylu empire, zaprojektowany na wzór sarkofagów starożytnych.

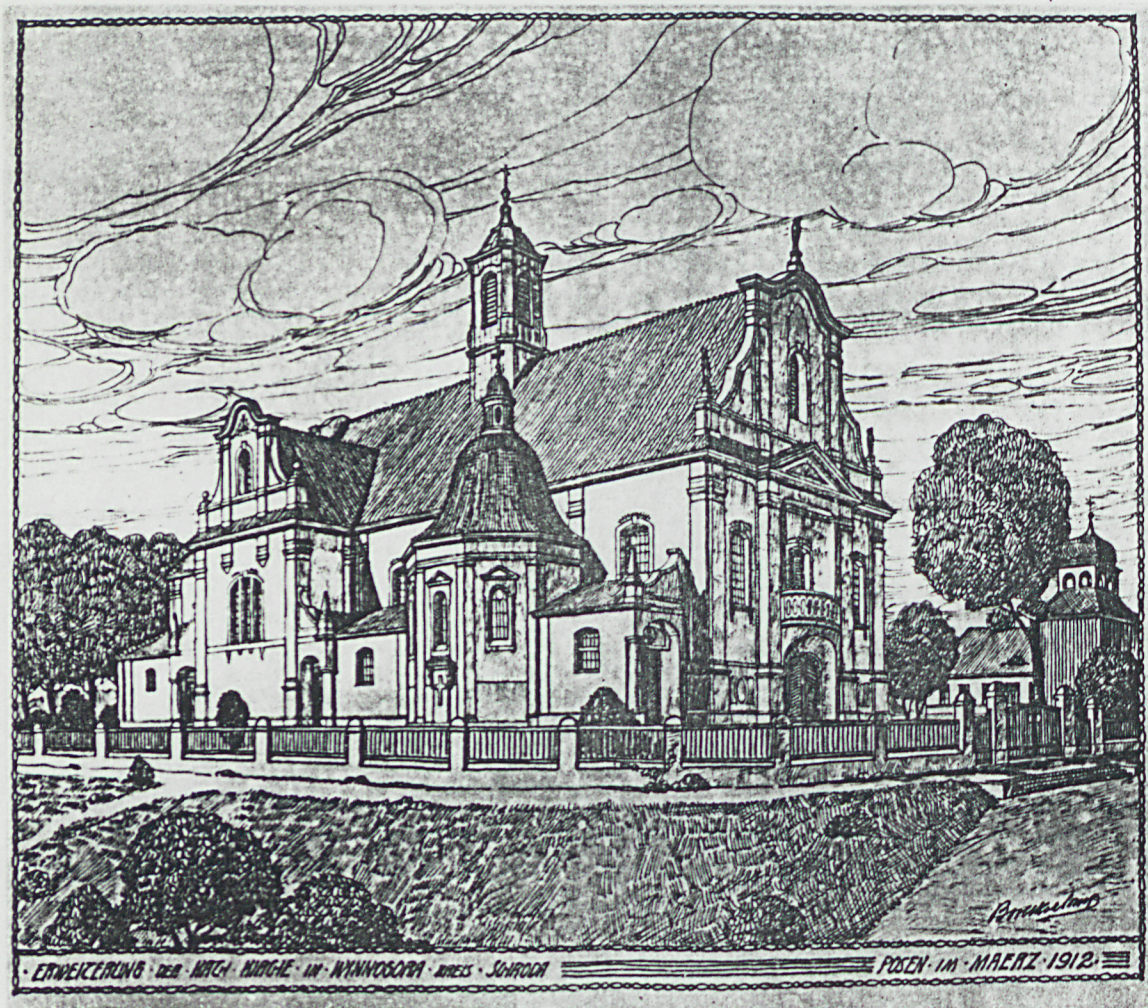

Wkładkę założył: F. Knyśłok

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów WKZ

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
Winna Góra	kościół parafialny	ikonografia, plan

1. Pierwotny kościół w Winnej Górze wg litografii Napoleona Ordy z 1880 r.
2. Szkicowy rysunek Boreckiego dołączony do rysunków budowlanych.

Spis fotografii:

1. Fasada kościoła
2. Widok na kaplicę J. H. Dąbrowskiego
3. Wschodnie ramię transeptu
4. Widok na ścianę boczną (zachodnią)
5. Widok wnętrza w kierunku prezbiterium
6. Empora organowa

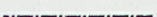
Maciej Kaczyński
Wkładkę założył:
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów

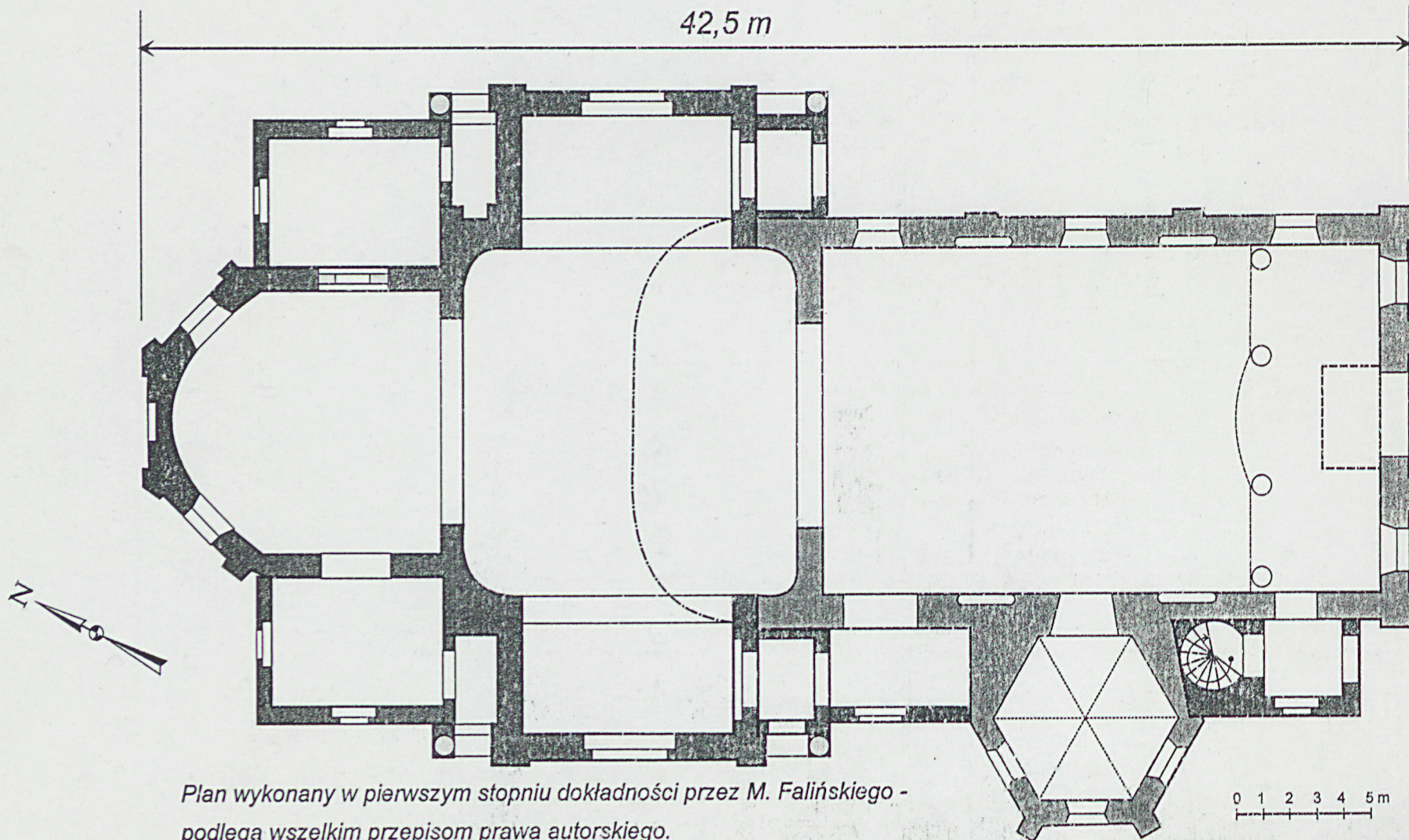
Winna Góra - kościół parafialny

 - mury obwodowe pierwotnego kościoła,

 - część dobudowana w 1912 r.,

 - linia ukazująca przebieg dawnych murów prezbiterium,

42,5 m

Plan wykonany w pierwszym stopniu dokładności przez M. Falińskiego -
podlega wszelkim przepisom prawa autorskiego.

0 1 2 3 4 5 m

H (do gzymsu) = 9,5 m

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
Włama Góra	kościół parafialny	fotografie

1.

2.

3.

Wkładkę założył: M. Kucyński
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów

4.

5.

6.